

EDUCACIÓ SOLIDÀRIA

«Tots necessitam el calor humà i una educació solidària pot ensenyar-nos les primeres passes»

Pio Maceda

El passat dia 27 d'abril es va celebrar a Leganés el DIA DE LA SOLIDARITAT, organitzat per UNICEF i FUNCOE, en col·laboració amb l'Ajuntament i la Comunitat. Mentre escoltava les paraules de Maria, la secretària de Rigoberta Menchú, que denunciaven la injustícia que pateix el seu poble, i envoltat de nins i nines que havien vingut des de moltes localitats de la Comunitat de Madrid, em vaig emocionar i vaig pensar que la pluja impediria veure moltes llàgrimes. Sobretot quan ella va evocar en un poema que quan ella tenia set anys va presenciar com se'n duïen el seu pare per a sempre.

També va parlar en Jesús, un nin de 13 anys de Camotepeque (El Salvador) i explicava com tots els matins ajudava als seus pares en les tasques dels camp i a la tarda anava a l'escola. Els representants de les organitzacions del professorat de Guatemala (el Secretari General de l'STEG), d'El Salvador (el Secretari de conflictes de ANDES 21 de Junio) i un representat del "Centro Boliviano de Investigación y Acción Educativa" (CEBIAE) no parlaren per no allargar l'acte ja que s'esdevenia en un dia de pluja, però hi eren presents simbolitzant els problemes dels seus pobles en els que els escolars del nostre país desenvolupen programes de cooperació.

Com és lògic, no solament necessitem la solidaritat de la infància, sinó del conjunt de la nostra societat democràtica i de les seves organitzacions. Però, una societat mai és prou solidària, la qual cosa s'aprèn des de la infància. Per aquest motiu és tan important el projecte de FUNCOE, en col·laboració amb UNICEF. Es pretén arribar a tots els nins i nines de les distintes Comunitats Autònomes. Això és ja una realitat a Castella-La Manxa (que va ser la pionera), la Rioja i Balears. S'espera que ben aviat ho serà també en moltes altres Comunitats Autònomes.

El dia 3 de maig, a Logronyo, i el dia 10 de maig, a Eivissa, es celebrà el DIA ESCOLAR DE LA SOLIDARITAT. El manifest llegit pels

alumnes parla de "solidaritat entesa com a justícia entre els pobles, compromís amb els més necessitats i amor entre tots els éssers humans".

Si el jo que governa les nostres accions es fonamenta en un conglomerat de records i emocions, és important enriquir aquesta espècie de medi de cultiu mitjançant la feina quotidiana en els centres. Encara que aquests records i emocions s'organitzen de forma aleatòria en cada persona, és possible que els nins i les nines d'avui, quan siguin adults, conservin una imatge de la solidaritat envoltada de sensacions viscudes a l'escola.

Un sector cada vegada més nombrós del professorat -tal com ho demostra el seguiment

d'aquest programa i d'altres programes de diferents ONGs- és conscient que el ser o el no ser de l'educació es juga en la pràctica quotidiana dels valors que han de concretar la nostra vida social, erosionada per l'individualisme, la gran abundància de productes i de la pròpia naturalesa. Aquest col·lectiu docent ensenya a pensar als seus alumnes d'una altra manera treballant en projectes concrets. Allà on ha fracassat el discurs moralitzant, aconsegueixen l'èxit creant experiències vinculades a la sensibilitat del seu alumnat. Representa un referent per a

la renovació educativa.

Edgar Morin escriu que "un teixit d'indiferència es propaga per les nostres societats" relacionat amb l'atomització dels individus, mentre que hi ha "reserves profundes de solidaritat... que s'actualitzen i sorgeixen quan hi ha un estímul fort".

Si creix l'egoisme que ens fa insensibles als problemes (un amor propi mal entès perquè acabarà perjudicant la col·lectivitat), és necessari estendre la solidaritat, aquesta sensibilitat que manca per corregir les desigualtats i les injustícies abans que aquestes provoquin greus conflictes i guerres. No cal desesperar-se davant les dificultats ja que, igual que en la producció de la vida es frustren milers de possibilitats (milions d'espores, de pol·len i d'espermatozoides moren sense germinar), també les persones serem aptes per assumir els valors per reforçar els equilibris que afavoreixen la vida en societat.

¿És possible que només hi hagi en torn d'un 10% de persones amb compromís solidari, les quals configuren la militància de les ONGs, organitzacions benèfiques, sindicats, partits, ordres religioses, etc.? No serà possible incrementar aquest percentatge amb un treball de base en els centres educatius? Hem d'apostar pel sí, per multiplicar els exemples d'aquests joves de les nostres ciutats que dediquen una part important del seu temps perquè els vells i els malalts no es sentin tots sols; dels nins i les nines que aporten materials escolars per a les campanyes de solidaritat amb els seus companys dels països pobres; dels que militen en associacions contra el racisme per exigir respecte als immigrants; dels metges que s'arrisquen en el Tercer Món per demostrar que el servei que presten no té barreres, etc.

Podem imaginar-nos un món en el que la realitat asèptica dels ordinadors s'equilibra amb la consciència que existeixen la pobresa, la malaltia i, sobretot, les persones necessitades d'ajuda. Tots necessitam el calor humà i una educació solidària pot ensenyar-nos les primeres passes. □